93.00-87/14.11.2016г.

ДО СА "Д.А.ЦЕНОВ"- СВИЩОВ
Катедра „Финанси и кредит"

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Георги Емилов Вълчев
Русенски университет „Ангел Кънчев"

Научна специалност на рецензента:
„Икономика и управление по отрасли (Индустрия)"

Позиция на рецензента:
Член на научно жури, съгласно Заповед на Ректора на СА „Д.А.Ценов" – Свищов по процедура за присъждане на образователна и научна степен „Доктор" по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредити и застраховка (Финанси)"

Рецензиран автор на дисертационен труд:
Докторант Пламен Станиславов Петров, D 010213100

Наименование на дисертационен труд:
„Бюджетно управление на общините в Република България"

Научно звено:
Катедра „Финанси и кредит", Факултет „Стопански", СА „Д.А.Ценов" – Свищов

Научен ръководител на докторанта:
Доц. д-р Стоян Станимиров Проданов

I. Обща характеристика на дисертационния труд

1. Актуалност на темата

Фискалната децентрализация е основа на процесите на реформи в системата на публичните финанси в България. С последните законодателни промени в тази система е уточнено, че в държавния бюджет не се включват самостоятелните бюджети на общините (чл. 42 ал. от ЗПФ). Следователно общинският бюджет е самостоятелна сфера от компетенции в обхвата на финансовото управление, която е функция на конкретни отговорности от местен характер и от делегиран от държавата характер. Във втория случай се поражда потребност от регламентиране на бюджетните взаимоотношения на общинския бюджет с централния бюджет (чл. 52 ал. 1 от ЗПФ), както в частта „трансфери", така и в частта „временни безлихвени заеми".

2. Предмет и обект на изследване

В представения за рецензиране дисертационен труд изследването се фокусира върху бюджетното управление на общините като елемент от системата за управление на публичните финанси в условията на фискална децентрализация и членство в Европейския съюз. Като обект на дисертационния труд се определят общините в Република България.

3. Обхват на разработката

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 193 страници, от които 182 страници основен текст, 3 страници библиография и 8 страници приложения. Състои се от въведение, три глави, заключение, справка за научни и научно-приложни приноси и библиография с използвани 58 литературни източници, от които 13 специализирани източници на чужд език. В основния текст са включени 22 таблици и 41 фигури.

В Първа глава авторът изследва в теоретичен аспект основните особености на местното самоуправление, философията на бюджета, профилирането на приходите и разходите в бюджетния процес.

На основата на това, еволюцията в определението за бюджета поставя последния в границите на политически, но и икономически документ, валидиращ универсалното правило, че всички въпроси на изграждането и изпълнението му имат икономическа основа, но са следствие от политически решения.

В обхвата на цялостната рамка на държани приходи и разходи с особена важност и близост до икономическите агенти се оформя общината като орган на децентрализацията, като институция и разпоредител с бюджет, която има конкретни нормативни задължения по предоставяне на публични услуги. От тази гледна точка децентрализацията следва да се разглежда като философия на управлението, а не просто като процес за преотстъпване на определени дейности на общините.

От основополагащо значение в уреждането на взаимоотношенията между държавата и общините имат:

a. Преразпределението в качеството си на механизъм за финансиране на публичните услуги;

b. Стремежът на общините да приближат стойността на определени услуги към разходите за тяхното производство;

c. Принципът на равновесие между общата сума на разходите на общината за изпълнение на временната й отговорност по предоставяне на местни обществени услуги и генералната сума на получаваните от нея приходи.

Във Втора глава се анализират емпиричните свидетелства за развитието на местното самоуправление в България. Изследва се връзката между държавното устройство и децентрализирания процес. Изследва се цялостната динамика на показателите на системата на местните финанси към края на първия програмен период. Формират се оценки за ефектите на европроектите, дълговото финансиране и просрочените задължения. Използвани са предложените в системата за оценка на резултатите от изпълнението на Стратегията и Програмата за децентрализация, утвърдени показатели за оценка и класификация на степента на децентрализация на Института н а Световната банка и Организацията за икономическо сътредничество и развитие.

В Трета глава в емпирико-приложен план са представени рамката за оценка на децентрализацията в Р България, анкетният мониторинг на фискалната децентрализация, както и са формулирани основни препоръки и възможни мерки за подкрепа на фискалната децентрализация в България.

В заключението са представени основните резултати от дисертационния труд. Изведени са ключови обобщения и са формулирани насоки за бъдещи изследвания по темата.

II. **Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд**

1. Обект на изследването

На основата на така изведената актуалност на изследвания проблем за обект на дисертационния труд се определят общините в Република България.

2. Изследователска теза

Изследователската теза е формулирана, както следва: правилата и принципите за бюджетно управление на общините в Република България осигуряват изпълнението на регламентираните в Европейската харта за местно самоуправление отговорности в условията на паралелен процес на развитие на фискалната децентрализация и поетапно засилване на данъчната конкуренция между общините в страната.

3. Цел и задачи на дисертационния труд

На основата на така дефинираните обект, предмет и теза дисертационният труд има за цел да изследва процеса на фискална децентрализация като инструмент за ефективно бюджетно управление на общините в България в условията на членство в Европейския съюз и тенденция на изчерпване капацитета за генериране на местни приходи при засилващи се регионални и междуобщински дисбаланси.

Следвайки така формулираните цел, обект, предмет и теза, могат да се формулират следните задачи:

- Да се направи критичен преглед на теоретичните основи на бюджетното управление в публичния сектор;
- Да се развият и структурират емпирични свидетелства за еволюцията на местното самоуправление в България;
- Да се оцени и анализира чрез представително анкетно проучване процесът на фискална децентрализация към началото на новия програмен период 2014-2020.

4. В дисертацията са използвани професионални научни подходи и методи, които са подкрепени с релевантен графичен и статистически инструментариум, включително методите на индукцията и дедукцията, сравнителен анализ и графичен анализ. Оценявам научния апарат като издържан.

5. Дисертационният труд е развит в стандартна за подобен роди изследвания със структура от три глави. Обемът на изследването съответства на изискванията, а отделните му части са балансирани като структура и обем. Илюстративният материал (фигури и таблици) отговаря на поставените цел, обект и предмет.

6. Дисертантът ползва компетентен изказ за научните си хипотези и коректно борави с терминологията. Спазени са правилата на научната етика. Дисертантът демонстрира познания за достатъчен обем литературни източници с висока степен на фокусираност върху проблематиката на изследването. Изложението на разработката се характеризира с яснота, аргументираност и използване на добър научен стил. Представените виждания и идеи са ясно дефинирани и обосновани. Чрез изводите и обобщенията в дисертацията, докторантът умело синтезира, ясно и коректно разграничава постиженията на разглежданите автори и своите собствени виждания, анализи и резултати.

7. Основните акценти от разработката са популязирани пред научната общност чрез 4 публикации на докторанта (самостоятелни), които той е представил на научни конференции и публикувал в научни годишни сборници на университети в Р България.

8. Представеният автореферат отговаря на всички формални изисквания и представя в синтезиран вид изложението на дисертационния труд.

III.**Научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд**

Оценката на заявените научни приноси е **положителна.** Чрез тях авторът демонстрира творческа способност да систематизира, надгражда, проучва и проблематизира. Чрез настоящата рецензия се потвърждават следните научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд:

- Обоснована е актуалността на проблематиката, свързана с бюджетното управление на общините н Република България при прехода от първия (2007-2013г.) към втория (2014-2020г.) програмен период от пълноправното членство на Република България в Европейския съюз;
- Изяснени са логическите връзки между процеса на фискална децентрализация и ефективното местно самоуправление в страната;
- Аргументирана е ползата от изграждането на ефективен механизъм за бюджетно управление в условията на задълбочаващи се регионални и общински дисбаланси от научно-изследователска гледна точка;
- Дефинирани са основните методологически проблеми пред бюджетното управление на общините в страната.като основен проблем е идентифициран реформираният модел на децентрализационно управление и връзката му в финансовата политика на местните власти;
- Проведено е анкетно проучване сред целева група кметове на общини, на основата на което са направени конкретни предложения за оптимизиране на местното самоуправление.

IV.Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

- Какво е отношението на дисертанта към проблема за дофинансирането на делегираните от държавата дейности чрез местните приходи?
- Възможно ли е да се предостави на общините като местен приход част от ДДС като споделен данък?
- Как според дисертанта би се усъвършенствала децентрализацията на местното самоуправление чрез прилагането на методологията и методиката на общинското програмно бюджетиране?
- При решение за издаване на дисертационния труд е необходима допълнителна стилова обработка на разработката.

V.Обобщено заключение и становище

Въз основа на изложеното в настоящата рецензия за представения дисертационен труд считам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д.А.Ценов" – Свищов относно получаването на образователна и научна степен „доктор".

Като член на научното жури формирам ПОЛОЖИТЕЛНА оценка за дисертационния труд на тема „Бюджетно управление на общините в Р България", като предлагам на научното жури да присъди на Пламен Станиславов Петров образователна и научна степен „доктор" по научна специалност „"Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Финанси)".

гр. Русе
10.11.2016г.

РЕЦЕНЗЕНТ:.....
(доц. д-р Георги Вълчев)